

Bolshevikerne som Kristenfølgere.

I „Der Bote aus Zion“, som udgives af den bekendte Præst, Dr. Ludvig Schneller i Køln, og som egentlig er et periodisk Tidsskrift, der bringer Efterretninger om det syriske Vaisenhus i Jerusalem, findes nogle Beretninger om Bolshevikernes Kristenfølgelse i de tidligere russiske Østersøprovinser, som sikkert er fuldt paalidelige, og som har mere end almindelig Interesse, da de viser, hvad Bolshevismen fører i sit Skjold overfor Kristendommen.

Sagen er nemlig den, at da et amerikansk Selskab midlertidig har overtaget det syriske Vaisenhus, som for mange Aar siden blev grundlagt af gamle Pastor Schneller, har den tyske Bestyrelse, som ikke længere kan virke for det assyriske Vaisenhus, begyndt at antage sig og bringe forældreløse fra de tidligere Østersøprovinser, og i den Anledning anføres i „Der Bote aus Zion“ for August forskellige Træk, som viser, hvorledes Bolshevikerne er optraadt som Kristenfølgere.

Saasnaar Bolshevikerne fik Magten, blev al Religionsundervisning i Skolerne forbudt, Kommunisterne trængte skarevis ind i Kirkerne, og deres Førere holdt fra Prædikestolene blodtørstige, gudbespottelige Taler. Satan blev udtrykkelig fejret som den første, store Revolutionsmand, som havde befriet Menneskene fra at trælle under Gud. Arbejdermarschallisen blev sunget, og Organisterne blev tvunget til at spille paa Orget dertil med brusende Register. For at umuliggøre Gudstjenesterne blev de kommunistiske Forsamlinger henlagt til Kirken nøjagtig til den sædvanlige Gudstjenestetid.

Men alt hjalp ikke. Saa ofte de lutherske Præster holdt Gudstjeneste, var Kirkerne fyldt til sidste Plads. Da blev den ene efter den anden af Præsterne fængslede, og enhver Gudstjeneste blev forbudt. Men Menighedsmedlemmerne, som ellers var berøvet alt, trængte sig desuagtet om deres sidste Skatte, om Ordet og Sakramenterne, og Kirkerne fyldtes bestandigt. Da blev til Slut næsten alle Præsterne kastet i Fængsel.

Men nu kom en stor Tid. Den evangeliske Kirke har vel aldrig siden sin Grundlæggelse haft saa mange Martyrer. Blandt de 4000 Mennesker, der laa i Rigas Fængsler, var næsten alle Landets Præster. De maatte udføre den laveste Tjeneste, rense Affaldsgruberne under den herskende Plettyfus, feje Gader og deslige. Dertil blev de behandlet med Puf og Slag som de gemeueste Forbrydere. Men om Morgenen og om Aftenen samlede alle sig i Cellerne om Præsterne, som forkyndte dem Guds Ord.

Det var i de kolde, uopvarmede Celler hver Gang gribende Timer; thi der var altid nogle blandt Tilhørerne, som var viede til Døden. En sand Hunger efter Guds Ord herskede blandt de Fangne. En af de fangne Kvinder, som senere blev befriet, vidnede: „Jeg har aldrig vidst, at der paa Jord kan gives en saadan Verden af Skønhed og Kærlighed som Kærligheden til den Korsfæstede. Den gjorde os lykkelige midt i en Verden af smudsige Fangehuller, „røde“ Vogtere, af Sult, Mørke, Kulde, Lus og Væggetøj.“

Hver Dag forlod en Mængde af Fangerne Cellerne for at blive henrettede. I Riga alene blev i 5 Maaneder udført 3654 Dødsdomme, som ofte var fældede af unge Fyre paa næppe 19 Aar. Naar 30 var dømt til Døden, og man paa Grund af den herskende Uorden ikke fandt maaske 3 af dem, saa blev paa maad og faa 3 andre taget med, for at Tallet kunde blive fuldt. Tusinder har lidt Døden i Fængselsgaardene ved Geværkuglerne, og samtidig herskede der van-

vittig Elendighed ude i Byen. Overalt var der Jammer og Dødsstønnen. Afskyeligst var „Geværkvinderne“, mest unge Tøse, som gjorde sig Morskab af at nedskyde værgeløse Mennesker. Mange andre bukkede under for Plettyfus og Sult, saa at Titusinder blev Ofre for Bolshevismens Rædsler.

Blandt de Dræbte var et stort Antal af saadanne, som udelukkende blev Martyrer for den kristne Tro. En af Førerne, Professor, Pastor Dr. Hahn, formandede fra Fængslet sine Embedsbrødre til tappert at staa paa deres Post og benytte enhver Lejlighed med Indsats af hele deres Personlighed at aflægge Vidnesbyrd om deres Herre. Da den ene efter den anden af hans Lidelsesfæller var raabt op for at henrettes, gik han, da ogsaa hans Navn lød, med faste Skridt, „som om han ilede“, til Retterstedet. To Kugler i Hovedet strakte den Mand til Jorden, som for Tusinder af Menighedsmedlemmer og Studenter havde været en uforglemmelig Fører til Jesus.

Pastor Hesse holdt, da hans Fængsling var forkyndt ham, sammen med sin Hustru den hellige Nadver og bestemte ved den Lejlighed Ps. 27 til Tekst ved sin Begravelse. Da han blev stillet for sine Dommere, vilde, umodne Fyre, blev der forelagt ham en skriftlig Erklæring, hvori han skulde skrive under paa, at alt, hvad han havde prædiket, var Løgn. Hvis han underskrev, skulde han være fri. Han tog Papiret, læste det, rev det i Stykker og kastede Stumperne for Fødderne af sine Dommere. Saa stak de Øjnene ud paa ham, førte ham til Floden og styrtede ham ud.

Pastor Pauker havde været en mægtig Støtte ved Prædiken og Bøn for 300 Medfangne fra hans Menighed i Wesenberg. En Nat kom en af Vogterne, en af hans tidligere Konfirmander og hviskede: „Kom, jeg vil hjælpe Dem til at flygte. I Morgen skal De henrettes tillige med alle de 300“. Han svarede: „Tak, men jeg bliver. Skal mine stakkels Trehundrede i Morgen gaa den sværeste Gang, saa maa jeg først rigtig være hos dem.“ Om Natten beredte han alle til Døden, og om Morgenen gik han i Spidsen for sin Menighed til Retterstedet. Da allerede Geværerne og Maskingeværerne var rettede mod dem, istemte han en Salme. Hele Menigheden sang med. Da studerede Rødgardisterne. De gav ikke Ild. „Skyd“, tordnede Befalingsmanden. Men de skød ikke. For gribende lød for dem Sangen fra de Trehundrede, der var viede til Døden. Endelig, midt under Sangen, lød Salverne, og lidt efter blev der stille paa Retterstedet.

Provst Marnitz fra Stiftet Riga-Land led Martyrdøden. En Fange hørte bag Celledøren følgende Samtale mellem to af Fangvogterne: A: Nu, i Gaar har I skudt den gamle Provst Marnitz. Det var ogsaa saadan en forbandet borgerlig. — B: Ja — A: Hvorfor er du da i Dag saa stille? Ellers har dog altid Henrettelser gjort dig saa megen Fornøjelse, saa at du altid snakker derom. — B: tier. — A: Naa, fortæl dog, har den gamle Hund værget sig? Har I maattet binde ham godt? — B: Ja, det vilde vi; men han sagde: Det er ikke nødvendigt, jeg vil selv dø rolig. — A: Naa, stod han saa rolig? Hylede han? — B: Han stod ganske rolig; han hylede ikke, han sagde blot noget. — A: Hvad sagde han da? — B: Han sagde egentlig ikke noget; han bad. — A: Hahaha! Bad han? Han bad vel sagtens for sit Liv, den Pjalt! — B: Nej, han — bad for — os! — Saa tav de begge. Saaledes har Herren givet den gamle Provst Marnitz Kraft til at overvinde selv disse raa Bøddelknægte.

Det er kun nogle Eksempler blandt mange. Og der er Efterkommerne efter saadanne Tros-

helte, som Bestyrelsen af det syriske Vaisenhus vil tage sig af, og ikke sandt, det fortjener de?

Men disse Eksempler viser ogsaa os, baade hvad Bolshevismen fører i sit Skjold, og hvilken Kraft den kristne Tro indeholder. P. H.

Tydelig Tale — højdansk Sprog.
Af Sognepræst A. Fibiger, København.

Pastor Vilh. Beck skrev en Gang i en af sine smaa „Julegaver“ et Stykke, der hed „Taldansk“, i hvilket han drog til Felts mod vort Sprogs mange Fremmedord, en Kamp, som jeg for min Part kun delvis finder berettiget. Thi vel skal vi elske og værne vort Sprog som en Guds Gave og gøre vort til at bevare det rent og saa dansk som muligt; men paa den anden Side er det jo baade taabeligt og haabløst, naar Sprogrensere gaar saa vidt, at man vil have udrundet eller oversat Ord som Nation, Kontor, Sport, Cykle og Motor, for blot at nævne nogle enkelte. Verden er jo blevet lille i vore Dage, og en vis Internationalisering (for at bruge et fremmed Ord), hverken kan eller skal man dog undgaa, hvor dansk man saa end ellers er i sit Hjerte og gerne vil være i sin Tale.

Derimod vilde jeg gerne gennem disse Linier slaa et Slag for tydeligt og højdansk Sprog. Man skal tale tydeligt, naar man taler offentligt og officielt, og særligt vil jeg rette en Appel til alle Præster og Prædikanter: Tal højdansk, naar De læser Guds Ord op fra vore Kirker og Missionshuses Altare og Talerstole.

I Fjor Sommer skrev jeg i al Beskedenhed et lille Feriebrev til mine Præstebrodre om, at vi burde lægge Vægt paa at føre os værdigt, naar vi var i den hellige Tjeneste for Herrens Alter, saa at alt, ogsaa paa dette Omraade, kunde ske sømmeligt og med Orden i Guds Hus. Jeg henviste bl. a. til, hvor de svenske Præster paa dette Omraade havde et stort Fortrin for os med deres medfødte „Stilighed“ og Værdighed i Modsetning til en og anden af os danske Præster. Denne Gang gælder min beskedne Henvendelse Sproget, der tales i den hellige Tjeneste.

For det første bør vi lægge os efter at tale værdigt og tydeligt. Det er ikke værdigt, naar adskillige Præster messer eller fremsiger Epistel og Evangelium fra Alteret med en sløv, vovn Stemme eller i en rivende Fart. Tal tydeligt, og lad os give os Tid til at understrege, naar der er et Punktum, eller naar — f. Eks. i Evangelierne — noget nyt indføres, eller naar Pointen anføres, f. Eks. i det Svar eller i det Ord, hvormed Jesus i det paagældende Evangelium siger det afgørende og løser Tekstens Knude. Det er upassende at haspe alting af i samme, ofte forjagede Tone; det er en Krænkelser af Menigheden og dens Herre, hvis Præsten ikke giver sig Tid til at tale tydeligt, saa at enhver let kan følge med, hvad der siges fra Alteret. Kan vi Præster ikke messe, saa maa vi tale; men lad os messe og tale tydeligt. Den utydelige Fremsigelse af de hellige Ord fra Alteret skyldes i Virkeligheden Mangel paa Tjenersind.

Smukt og af stor Virkning er det, forekommer det mig, naar vor Herre Jesu Kisti egne Ord let understreges og fremhæves. Med hvor stor Ærbødighed og hellig Tilbedelse gør f. Eks. J. H. Sebastian Bach ikke dette i sine uforglemmelige Tonemalerier af Jesu Lidelse og Død (Matthæus- og Johannes-Passionen). Hver Gang vor Herre Jesus indføres talende, eller han blot omtales i Beretningens Løb, sker det ved en fin, lille Tonestigning, hvorved det fremhæves, at nu drejer det sig om Herren. Jeg kender Præster, som

med stor Virkning i deres Messe gør ligesaa.

Men ligesom Teksten bør tales langsomt, værdigt og tydeligt, naar den messes fra Alteret eller læses fra Prædikestolen, saaledes bør Sproget i den ogsaa absolut være dansk.

Alle de dagligdags Afkortninger og Sløjfninger, vi allesammen, mere eller mindre, benytter, maa bandedes ved Tekstens højtidelige Oplæsning; men jeg mener ikke, at dette Krav bør gennemføres saa strengt overfor selve Forkyndelsen i Prædiken, skønt det ogsaa der er af stor Virkning, at Sproget hverken bliver for vulgært, plat i sine Udtryk eller sjuksket i sin Form.

Det er imidlertid klart, at den skønneste Form selvfølgelig ikke gør det, hvis Aanden mangler i Indholdet. En københavnsk Præst var særlig bekendt for sin uovertræffelige Form og sit skønne Sprog; men af og til kunde det ogsaa gaa noget ud over Indholdet, saa det for meget blev „durch die Blumen“, som Tyskerne siger. Saaledes fortælles det, at da vedkommende Præst en Gang havde holdt en overmaade smuk og forfuldendt Prædiken om Livet som en Vandring i Bjergene og havde beskrevet det hele med Afgrundene og Kløfterne og var endt med de snedækkede Tinder i Alpenglühé, sagde Kong Kristian XI, der havde hørt denne Prædiken, til Præsten ved Taflet: „Maa jeg takke Dem for den overordentlig smukke Rejsebeskrivelse!“ Se, det var jo dog ikke Meningen.

Men selv om det hele ikke maa blive til bar Form, saa er en smuk Form dog ikke at foragte, og jeg glemmer ikke nemt en Prædikant, som med stærk københavnsk Accent læste op af Jesu Lidelsehistorie: „Men Pilatus sa'e: Æ du en Konge? Jesus svarede og sa'e —“ o. s. v. Paa højdansk er der ikke noget, der hedder sa'e og la'e og hade eller hadde; det hedder: sagde, lagde og havde. Og disse Eksempler kunde jo med Lethed forøges med mangfoldige andre.

Det er en ærlig Ting at have sin særegne Maade at tale paa; men naar vi Præster staar paa de hellige Steder i den hellige Tjeneste, bør vi af al vor Magt bekæmpe vore Særegenheder (og Egenheder) og huske, at vi er til for at tjene, baade ved at tale langsomt, tydeligt og højdansk.

Man kunde sige, at dette hører til de smaa og uvæsentlige Ting. Men saa bør man betænke, hvor omhyggeligt og nøjagtigt Gud selv foreskrev Moses de mindste Enkeltheder ved det Tabernakel, i hvilken Herrens Herlighed vilde aabenbare sig.

„Hans Hansen er død!“ Saaledes lød det ud over Colonien Lørdag Morgen d. 2. Oktober.

Det var lige en Uge, siden han blev syg. Fredag Aften den 24. September gik han til Sengs, som han plejede, uden at ane, hvad der vilde komme. Kl. 2 vaagnede han med store Smerter, og Læge blev hurtig tilkaldt, men det var umuligt for dem at give ham Lindring. Mandag Aften blev H. H. taget til Hospitalet og underkastet en Operation, som ikke medførte andet Resultat, end at Lægerne kunde konstantere, at Sygdommen var en Lammelse i Tarmene, og at der var kun saare lidt Haab. Under store Lidelser, og en Del af Tiden under Bedøvelsesmidler, henlaa han i fire Døgn, før han blev udløst. Men, priset være Herren! var disse Dage end fulde af Lidelse for Legemet, hvor takker vi Gud for dem, thi de var saa rige for Sjælen. Vi, som var hos ham, var mærkede, hvorledes han Time efter Time klamrede sig fastere og fastere til Herren. Medens han laa og ventede paa, at Operationsværelset skulde blive fær-

LANDSØGERE! GIV AGT.

Virkelige GODTKØB for hvem, der ønsker sig en lille opdyrket Farm til sit fremtidige Hjem. 80 Acres, gode Improvements: Pris \$65. 40 Acres, indhegnet og godt improved: \$110.00. 159 Acres godt improved og indhegnet; \$70.00. To af disse Farme ligger nær ved Thief River Falls, Minn. En nær ved Red Lake Falls, Minn. Jorden er af bedste Kvalitet, næsten det hele under Plov; beliggende i en smuk, godt bebygget Egn, Telefon, Rural Postrute, nær ved Skole. Udmærkede Veje. Dette Land vil fordoble sin Værdi i ganske kort Tid. De maa handle hurtigt! Disse Godtkøb varer ikke længe. Skriv til:

MORGAN & SCHULTHEIS, Grand Forks, North Dakota.

dig, sagde han til Mrs. Hansen: „Du kommer snart, Mama!“ Mrs. Hansen tænkte, han mente, at hun snart skulde komme ind og se til ham, og svarede: „Ja, jeg kommer i Morgen og hver Dag.“ Men saa saa han op paa hende og sagde: „Nej, Mama, jeg mener, du kommer ogsaa snart hjem til Jesus.“ Engang sagde han: „Aa, det er jo endda ikke saa svært for os, der har Jesus, at holde os til; hvor maa det være svært for dem, der ikke har ham.“

Den sidste Eftermiddag, H. H. levede, sad Mrs. Hansen ved hans Seng, de havde talt med hinanden om Afskeden og Mødet derhjemme; Mrs. Hansen sagde saa: „Nu gaar du forud, og om kort Tid saa kommer jeg efter, saa skal du aabne Døren for mig.“ Dertil svarede han: „Nej, Mama, det skal der en langt større til end mig. Jesus lukker op, og saa kan ingen lukke til, og naar han lukker til, saa er der ingen, som kan lukke op.“

Fredag Aften Kl. 6 var jeg hos ham. Vi talte faa Ord sammen, og med min Haand paa hans Hoved anbefalede jeg ham til Herren. Han lagde saa sit Ansigt ned i Pudsen og bad: „Jesus, Jesus, kom snart og hjælp mig.“ Det var det sidste, jeg hørte fra hans Læber. Kl. 10. var jeg igen hos ham, men da var han i den Søvn, hvorfra han ikke mere vaagnede her paa Jorden. Før Solen stod op, var han vandret hjem til Herren.

Hans Hansen var født i Ebberup, Kjørum Sogn paa Fyen, Danmark, den 25. August, 1853. Han indvandrede til Amerika i Foraaret 1873 og opholdt sig en kort Tid i California; men slog sig senere ned i Clay Co., Nebraska. Han indtraadte i Ægteskab med Anne Petersen den 9. November 1881; i dette Ægteskab blev det dem forundt at leve sammen i 39 Aar, paa 5 Uger nær.

Efter at Mr. og Mrs. Hansen havde levet sammen paa Farmen ved Verona, Nebr., i 24 Aar, brød de op i 1905 og rejste til California; her slog de sig ned i Nærheden af Del Rey i Fresno Co., hvor de købte en Vingård. Foruden sin Hustru, som tungt føler Savnet af en trofast Ægtemage, efterlader Mr. Hansen sig to Brødre, Niels og Lars Hansen, som begge bor i Nebraska, og en Søster, Marie Hansen i Danmark.

Hans Hansens Begravelse fandt Sted fra Pella Kirke, Del Rey, Mandag Eftermiddag Kl. 2, under stor Deltagelse. Undertegnede talte paa Dansk og Pastor N. S. Nielsen paa Engelsk. Hans Støv blev stedt til Hvile paa Mendosine Kirkegaard.

M. C. Jensen-Engholm.

NY UDGAVE AF

Oliebladet

med dansk Tekst paa den ene Side og engelsk paa den anden 100 forskellige Kort i en net og holdbar Æske.

Pris 50 Cents. Gode Vilkaar til Agenter og Forhandlere.

Danish Luth. Publ. House, Blair, Nebr.

De er stærke som Jern —
Mayer
HONORBILT SKOLE SKO
Spørg Kjøbmanden efter Mayer Sko. Se efter Handelsmærket paa Saalen
F. Mayer Boot & Shoe Co., Milwaukee, Wis.

TÆNKER DE PAA AT REJSE TIL CANADA?

Vi giver Oplysninger med Hensyn til Vegreville-Distriktet. Dette Land ligger ved Hovedlinien af Canadian National Railway. Tæt ved By med godt Marked. Jorden giver vældige Afgrøder. Rigelig Regn. Irrigation er ikke nødvendig. Ingen Mangel paa Brændsel—Masser af Kul og Træ! Det bedste Distrikt for blandet Farmdrift i Alberta. Mange dyrkede eller udyrkede Farme til Salg for meget mindre, end de er værd. Skriv til os. **THE VEGREVILLE LAND CO.** H. O. Braden, Mgr. Vegreville — Alberta.

EN JULEGAVE.

Fra Amerika af Pastor N. P. Gravengaard. Bogen er paa 160 Sider godt indbunden og koster \$1.00. Den samme Bog er oversat paa Engelsk med Tittel „A Christmas Gift“ og koster indbunden \$1.50. Begge Bøger faaes i Dan. Luth. Publ. House, Blair, Nebr.

CUNARD ANCHOR ANCHOR-DONALDSON

Tilbring Julen

i Gamlelandet. Gør Arrangement for Deres Tur med et af disse storslagne Dampskibe **AQUITANIA MAURETANIA** 47,000 Ton. — 32,000 Ton **IMPERATOR** 52,000 Ton. **Kaiserin Augusta Victoria** 25,000 Ton. **CARMANIA CARONIA** 20,000 Ton. **JULE EXCURSIONER TIL SVERIGE, NORGE OG DANMARK.**

AQUITANIA — 23. November **CARONIA** — 25. November **K. A. VICTORIA** — 4. December **IMPERATOR** — 9. December **SAXONIA** — 9. December **COLUMBIA** — 11. December **SATURNIA** fra Portland, Me. — 9. December **AQUITANIA** — 14. December Vi har Kahytsplasser for to, fire eller seks Personer med enhver Bequemmelighed, som findes paa Sjæen. Sikre Dem Plads tidlig. Vekster og Money Orders til lav Kurs betaltar i de skandinaviske Lande. For nærmere Underretning skriv eller kom til Deres Lokalagent eller til **KOMPAGNIETS KONTORER CUNARD BUILDING, S. W. H. Dearborn og Randolph Sts. Telefon Central 2050. CHICAGO, ILL.** Norsk og Dansk tales.